

DIOCESIS LINCOPENSIS III

Askeby kloster – om klostertid och klosterliv

Kjell O. Lejon

Innehållsförteckning

Kapitel 1 Inledning

Askeby kloster – en del i ett europeiskt nätverk

Syftet med framställningen

Metod och upplägg

Några inledande källkritiska iakttagelser

Primärmaterialet

Sekundär- och tertiärmaterial

Kapitel 2 Allmän bakgrundsbild

Några lärdomshistoriska notiser

Latinet

Den politiska utvecklingen i Sverige

Den rättsliga situationen

Den socio-ekonomiska situationen

Hårda livsvillkor

Boendet

Rytm, livstolkning och uppgift

Jordbruksexpansion

Först befolkningsexplosion, sedan digerdöd

Kyrkoprovins

Kyrkan – en ekonomisk maktfaktor

Kapitel 3 Cistercienserna

Inledning

Ordens begynnelse och tillväxt

Bernhard av Clairvaux

Orden kommer till Sverige
Fortsatt utveckling
Cisterciensiska nunnekloster
Bakgrund och utveckling
Missbruk och nedgång
Cisterciensiska spiritualitetsdrag

Kapitel 4 Andra klosterordnar inom stift och kyrkoprovins
Franciskaner och dominikaner i Linköpings stift
Johanniter
Några övriga ordnar inom kyrkoprovinsen
Helgeandshus, hospital, sjuk- och fattigvård

Kapitel 5 Askeby kloster
Askeby – geografi och äldre historia
Klosterkyrkan
Grundläggningstiden
Några arkitektoniska drag
Olofs- och Mariakyrka
Inventarier från klostertiden
Askeby kosters tillkomst och utveckling
Oklarheter om grundläggning och ordenstillhörighet
Moderklostret i Vreta
Klosterbyggnaderna i Askeby – enskilda klosterdelar
vid sidan om kyrkobyggnaden
Vad vi vet om byggnaderna idag?

Kapitel 6 Nunnorna och klosterlivet
Klosternunnorna
Några grundläggande regler
Antalet nunnor i Askeby
Noviserna
Abbedissan
Klädsel
Lydnad, kyskhets och fattigdom
Social bakgrund
Livet i klostret
Ora...
...et labora
Nunnornas arbetsuppgifter
Klosterodling och mathållning
Odling av läkande växter
Leksystrar och lekbröder
Nunnornas kontakt med omvärlden
Klausurundersökning i England
Framskaffningsmedel
Relationen Askeby-Alvastra
Relationen klostret-folket i bygden, genomresande, m.m.
Gästning och generositet mot fattiga och sjuka

Barnuppfostran
”Pensionärshem”
Ömsesidighet – att ge och få
Brukandet av jorden

Klostrens arbetskraft för praktiska sekulära sysslor

Sysslomän
Brytar
Landbor
Torpare
Övrigt tjänstfolk

Proventbrev

Varför dessa gåvobrev?
Askeby kloster

Relationen klosterkyrka-församlingskyrka

Tre underliggande församlingar

Relationen nunnor-prästmunkar och andra präster

Bikten
Mässorna

Relationen till biskopen i Linköping

Relationen internationellt-nationellt

Kapitel 7 Skyddsbrev för Askeby kloster

Påvliga skyddsbrev
Kungliga skyddsbrev och skyddsbrev utfärdade av riksföreståndare

Kapitel 8 Gåvor till klostret – testamenten, själagåvor och andra gåvor

Testamenten

Högättade och kungliga testamentsgivare
Ett lågrälsetestamente
Jord och gods
Bondeklassen
Andra typer av testamentsgåvor
En randanmärkning

Själagåvor

Exempel på övriga gåvobrev

”Indirekta” gåvobrev eller exempel på övriga brev som ger stöd åt klostret

Rikt eller fattigt?

Kapitel 9 Godsförvaltning – Affärsöverenskommelser, m.m.

Köp
Byten av egendom, m.m.
Försäljning
Arrenden
Intygande av egendom, pant, m.m.
Några kommentarer
Hur mycket ägde klostret?

Kapitel 10 Tvister och domar

Askeby kloster och Norrköping
Räfstetingsdomar
Andra domar
Övriga brev

Kapitel 11 Avlaten och Askeby

Kapitel 12 De sista åren som kloster

Slutet
Klosterbyggnadernas senare historia

Kapitel 13 Några sammanfattande ord om klosterhistorien

Kapitel 14 Några receptionshistoriska iakttagelser

Askeby kloster i svenska uppslagsverk
Historiska och kulturhistoriska arbeten
Kyrkohistoriska översiktsarbeten
Några andra historiska och kyrkohistoriska arbeten
Några moderna vetenskapliga arbeten
Arkeologiska undersökningar
Nyvaknat intresse
Andra verk av intresse
Internetmaterial
Sammanfattning

Efterskrift

Noter

Käll- och litteraturförteckning

Personregister